

El Grup Municipal MÉS per Palma, amb CIF V16639015, amb domicili a **plaça de Santa Eulàlia 9, 3, 07001 de Palma**, amb telèfon **971225912** i correu electrònic **mes@palma.cat**, representada per **Neus Tuyol Caimari**, amb DNI **43119245H**, dins el període d'al·legacions per a l'aprovació de l'anomenada Ordenança per al foment de la Convivència Cívica a Palma, presenta la següent al·legació:

AL·LEGACIÓ GRUP MUNICIPAL MÉS PER PALMA CONTRA L'ORDENANÇA PER AL FOMENT DE LA CONVIVÈNCIA CÍVICA A PALMA

El 30 de gener de 2025 s'aprova inicialment l'Ordenança Municipal per al Foment de la Convivència Cívica a Palma, i es publica al Butlletí Oficial dels Illes Balears, amb núm. 1024, el dia 6 de febrer de 2025.

Tal com es preveu a l'article 83 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, presentam la present **al·legació sol·licitant la paralització del tràmit d'aprovació i la retirada de la totalitat de l'Ordenança municipal per al foment de la convivència cívica a Palma.**

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Involució democràtica

Aquesta ordenança es basa en 3 principis antidemocràtics:

1. Ataca drets democràtics fonamentals.
2. Persegueix col·lectius en situació de vulnerabilitat.
3. Imposa moralisme i censura la pluralitat política i la diversitat social.

El PP imposa solucions policials a problemes socials. Aquesta ordenança no és adient per fomentar el model de ciutat lliure i democràtica que Palma mereix i desitja. Aquesta ordenança fomenta la desigualtat social i els prejudicis envers les persones que viuen o pensen de forma diferent. A més, amaga els problemes socials i estructurals, com les dificultats d'arribar a final de més de moltes persones i famílies, la falta d'habitatge assequible o les mancances d'espais d'esbarjo i joc per als infants.

Estam davant una eina purament repressora i policial per abordar problemes essencialment socials. Aquesta ordenança només exposa un seguit de prohibicions i sancions, i no aporta cap política ni recurs per fomentar la convivència i el civisme. Únicament pretén reglar i sancionar el comportament de les persones, amb grans dosis moralistes i de control social, i amb un atac contra

els drets i llibertats fonamentals de les persones, com la lliure expressió, el dret de reunió o el dret a l'habitatge.

Fomentar la bona convivència i el civisme no són qüestions que es puguin resoldre o fomentar amb les multes que inclou aquesta ordenança. Ben al contrari, es promouen a través d'iniciatives de cohesió social, de projectes comunitaris, de mediació social, del foment d'una economia que incorpori condicions de treball dignes per a les persones. També amb millores del sistema polític, econòmic i cultural enfocades a protegir tant el medi ambiental com la vida digna de les persones.

El civisme és entès a nivell col·loquial com “bones pràctiques”, “bones formes de fer”, “el comportament normal”. Es tracta, per tant, d'un concepte molt subjectiu que és poc adequat per a una ordenança. Aquesta normativa se n'apropia i el defineix sota una mentalitat concreta. Així, ens trobam davant un text moralista i conservador, que vol imposar una determinada manera de fer i d'estar a l'espai públic, alhora que criminalitza la resta de formes.

Aquesta ordenança criminalitza la mobilització i la protesta social i la pobresa, així com la cultura i l'art al carrer. Per tant, marca perfectament el model de ciutat que el govern municipal actual vol imposar. No pot ser punible tot el que pugui “molestar a algú”. Aquests tipus d'ordenances suposen una apropiació controladora de l'espai públic per part de l'administració, com si tot el que hi succeeix hagués de complir dictàmens institucionals.

Sobrerregulació i piràmide punitiva

Aquesta ordenança entra en competència amb altres normatives vigents, tant municipals com supramunicipals, com ara l'Ordenança de l'Ús Cívic de l'Espai Públic (que regula el botellot); l'Ordenança de Renous i Vibracions; l'Ordenança de Neteja i Residus; la Normativa d'artistes de carrer; l'Ordenança d'Animals de Companyia; la Llei del Turisme d'Excessos; o les Normes de Circulació.

Així doncs, l'esperit d'aquesta ordenança és purament sancionador, i passa per sobre d'altres ordenances ja vigents fetes amb bases més tècniques. Si s'han detectat errades o la necessitat de fer millores de les ordenances vigents, el més adequat seria modificar-les, no crear una ordenança “calaix de sastre” com la que es vol aprovar.

Així mateix, molts dels aspectes tractats en aquesta norma ja estan regulats per altres normatives a nivell estatal, com el Codi Penal o el Codi Civil, i a nivell autonòmic. Això suposa una sobre-regulació amb voluntat repressora. Aquesta ordenança dóna més protagonisme al dret administratiu sancionador davant el dret penal, perquè així pot defugir les garanties que comporta el procés penal (per exemple, dret a un advocat o garanties de defensa).

Aprovant aquesta ordenança es romp un dels principis fonamentals de l'administració local: el foment de la cohesió i de la convivència social. Suposa un excés de normativització per controlar l'activitat social als espais comuns i públics, en definitiva al carrer. La ciutat ha de ser un espai de llibertat, no de repressió, com vol imposar aquesta norma.

Inseguretat jurídica

L'ambigüitat és del tot inacceptable en un text normatiu, sobretot tractant-se d'una normativa tan repressiva, perquè pot donar peu a l'arbitrarietat, als abusos o als errors en la interpretació, i de retruc generar una major inseguretat en els ciutadans.

La seguretat jurídica és un bé a protegir i potenciar, tal com diu l'article 9 de la Constitució, en el seu punt 3er, que parla de la jerarquia normativa i de la seguretat jurídica. L'ordenança no dóna compliment a aquest precepte legal, generant una discrecionalitat abusiva per part l'Ajuntament en la seva aplicació, i posant en risc els drets fonamentals i constitucionals.

Alguns exemples d'ambigüitat els trobam termes tan allunyats del rigor jurídic com: "els organitzadors d'actes públics han de vetllar perquè els espais públics utilitzats *no s'embrutin* i els seus elements urbans o arquitectònics *no es deteriorin*" (art. 10.2), "no es permet *deslluir* béns immobles d'ús o servei públic, així com béns mobles o immobles privats a la via pública" (art 16), "...el dret que totes les persones tenen a *no ser pertorbades* en el seu exercici..." (art. 26), "... la seva *seguretat* i la seva *tranquil·litat*" (art. 27), "...el dret que tenen els ciutadans i les ciutadanes a transitar pel terme municipal de Palma *sense ser molestats o pertorbats* en la seva voluntat,..." (art. 30), "... evitar les *molèsties* ocasionades..." (art. 42), "... el dret de les persones a no ser molestades o pertorbades..." (art. 59).

La ciutadania té dret a conèixer amb claredat i de forma inequívoca les conductes tipificades com a sancionables, per tal d'actuar amb coneixement de causa. L'ús d'un llenguatge ambigu va en un sentit totalment contrari.

Així mateix, moltes de les situacions o comportaments podrien ser sancionats a través de dues o més normatives, la qual cosa constitueix tot un laberint legal. Aquesta ordenança és de molt difícil aplicació en el seu conjunt, en tot el territori i durant tot l'any. Una normativa tan àmplia i ambigua es farà servir, per tant, de manera irregular segons les zones del municipi, l'estació de l'any o el col·lectiu. Per tant, s'aplicarà seguint directrius polítiques i partidistes.

Aquesta ordenança neix amb l'esperit d'agilitzar la tramitació de les sancions, sense millorar les ordenances existents ni les tramitacions per fer-les complir. Modernitzar l'administració és important, però no a costa d'incrementar la repressió i la desigualtat social, que és el que previsiblement passarà si s'aprova aquest text.

Desigualtat social i múltiple discriminació

Aquesta ordenança continua confontent els significats de la convivència i la cohesió social amb els de l'exclusió i la marginació dels col·lectius més vulnerables. No ataca l'arrel dels problemes socials i econòmics, i tan sols reprimeix i sanciona determinades conductes. Criminalitza la gent, especialment les persones més desfavorides, a més d'empobrir culturalment i humanament la ciutat. És una normativa hipòcrita i demagògica que no respon a les necessitats reals de les persones. Amb l'excusa de la seguretat i de l'ordre públic, només imposa por i sancions.

En primer lloc, es vol aprovar sense un diagnòstic de la situació dels col·lectius que se'n veuran més afectats. No tenim dades socials sobre, per exemple, la mendicitat o la prostitució a Palma, per la qual cosa es difícil preveure l'abast de la seva aplicació i els problemes que comportarà a la llarga.

Per altra banda, moltes de les multes econòmiques que preveu l'ordenança no es podran pagar, ja que aniran dirigides, majoritàriament, a col·lectius amb una alta vulnerabilitat social i precarietat econòmica i material. L'origen de moltes de les conductes castigades per aquesta ordenança rau en la desigualtat estructural de l'actual sistema social, i difícilment es solucionaran amb aquesta ordenança municipal. Ben al contrari, incrementarà la injustícia i la misèria social.

Ataca drets democràtics fonamentals, com la llibertat d'expressió o de concentració

La present ordenança restringeix el dret fonamental a la llibertat d'expressió, recollit a l'article 20 de la Constitució Espanyola, o la llibertat de manifestació, reconegut a l'article 21 de la mateixa Constitució. Per tant, l'equip de govern vol exercir unes competències que no li són donades. Aquest articulat és directament anticonstitucional. Segons la Llei orgànica 9/1983, els ajuntaments no tenen cap competència sobre aquests drets.

Aquesta normativa recorda la Llei Mordassa, que reprimeix la llibertat i els drets de manifestació, concentració i protesta.

En relació a la llibertat d'expressió, la Carta Magna reconeix i protegeix la difusió lliure de pensaments, idees i opinions, la producció i creació artística, o el dret a comunicar i rebre lliurement informació veraç, entre d'altres. Però l'ordenança censura, prohibeix i sanciona la difusió de material com pancartes, cartelleria o fulletons, així com l'expressió artística a l'espai públic. La qual cosa vulnera i limita aquest dret fonamental. L'espai públic és un espai de llibertat i convivència. Cap ordenança municipal pot vulnerar el dret a la llibertat d'expressió ni restringir l'ús del carrer per a la difusió d'idees, pensaments o accions artístiques i culturals.

Diversos organismes, com el Tribunal Constitucional o el Tribunal Europeu de Drets Humans, s'han pronunciat sobre l'obligatorietat institucional de garantir la llibertat d'expressió. Així, l'ordenança que es vol aprovar vulnera aquests dictàmens i genera uns mecanismes de censura i persecució inadmissibles en democràcia i en els ordenaments jurídics espanyol i europeu.

Pel que fa al dret fonamental de reunió i manifestació, reconegut a l'article 21 de la Constitució Espanyola, es veu reprimat i perseguit per l'articulat de l'ordenança, que estableix restriccions a l'ocupació i l'ús de l'espai públic. Així mateix, el Tribunal Europeu de Drets Humans té jurisprudència que assenyala l'obligatorietat dels Estats de preservar aquest dret de manifestació, protesta o reunió a l'espai públic. El Relator Especial de l'ONU també s'ha manifestat en diverses ocasions sobre l'obligatorietat de preservar el dret a la llibertat de reunió i associació per garantir els drets humans. A més a més, l'ambigüitat del text anteriorment comentat pot suposar una deriva d'arbitrarietat, discrecionalitat i abús en l'aplicació de la norma i la potestat sancionadora de l'Ajuntament. Per tant, aquesta ordenança genera inseguretat jurídica a les persones i els seus drets, així com als agents policials.

Per tant, aquesta normativa suposa una vulneració dels drets fonamentals recollits a la Constitució espanyola, així com una restricció totalment desproporcionada dels drets de reunió i manifestació o a la llibertat d'expressió.

Criminalització de la pobresa. Reprimeix col·lectius en situació de vulnerabilitat, com les persones que viuen al carrer, en vehicles o en caravanes

L'ordenança, a través de diversos articles, criminalitza i persegueix les persones en situació de vulnerabilitat social.

Aquesta ordenança criminalitza les persones sense llar o que demanen la solidaritat dels altres. Això és un atac contra els que es troben en situació d'exclusió o de vulnerabilitat social. A la pràctica suposa multar la pobresa, un plantejament que podem considera directament i clarament com a aporofòbia. Vol perseguir persones que ja viuen un drama social, que no arriben a final de mes, que no tenen casa on viure, que tenen dificultats serioses per garantir-se els mínims de subsistència. Vol prohibir el dret a cercar-se la vida i estigmatitza i criminalitza encara més el fet de ser pobre. Reivindicam el dret a la dignitat, a la col·laboració i a l'ajuda mútua de la gent; en suma, a la solidaritat. L'Ajuntament també és responsable d'aquest drama social i, per aquesta raó, en lloc de criminalitzar, hauria de prendre mesures valentes, a través de polítiques actives d'ocupació i d'habitatge, per incrementar la justícia social i per lluitar contra la pobresa, contra les xarxes d'exploació humana, contra la desigualtat social i econòmica i contra l'exclusió social.

Per exemple, prohibeix dormir, “de dia o de nit”, en espais públics o als bancs públics de les places, la qual cosa vulnera tant el dret de les persones sense llar al descans com el dels vianants en general de la nostra ciutat a fer "una becadeta". Aquestes mesures afectaran desproporcionadament les persones sense llar i vulneren el dret a la dignitat humana (art. 10 CE) i el principi d'igualtat i no discriminació (art. 14 CE), en perseguir les persones que no tenen cap alternativa habitacional.

Totes aquestes situacions són derivades d'una situació d'exclusió i d'alta vulnerabilitat social. Es prohibeix l'ús del mobiliari urbà, pernoctar a la via pública o la higiene a les fonts públiques. Recordem que aquestes pràctiques no són lliurement triades, sinó la conseqüència de la falta d'habitatge. El Defensor del Poble denuncia que les sancions administratives contra persones en situació de sensellarisme vulneren drets fonamentals, i insta les administracions locals a eliminar aquestes pràctiques i a implantar polítiques actives d'inclusió social. Aquestes mesures punitives no només agreugen la situació d'aquestes persones amb alta vulnerabilitat social, sinó que també vulneren drets fonamentals reconeguts a la Constitució i a tractats internacionals de drets humans. Tant la ONU com la Unió Europea alerten que criminalitzar les persones sense llar és una violació del dret internacional.

Així mateix, al Capítol XIII es vol multar les persones que es veuen abocades a viure en caravanes o a altres vehicles perquè no poden pagar el lloguer d'un pis, a causa dels preus desorbitats que pateix la nostra ciutat. Aquest fet no només atempta contra els que menys tenen, sinó que vulnera normativa supramunicipal, com la Instrucció 08/V-74 del Ministeri de l'Interior i el PROT 2023/14 de la Direcció General de Trànsit. Aquesta instrucció estableix que qualsevol exclusió d'uns usuaris de la via pública s'ha de basar en raons objectives, però no en criteris d'utilització, com la pernoctació, ni en raons subjectives, com “molestar”, tal com vol fer l'ordenança. Les autoritats ja disposen d'ordenament legal per actuar contra aquests comportaments per part de qualsevol ciutadà, independentment de si viu en un vehicle o no.

En paral·lel, l'equip municipal no està posant en marxa cap mesura per garantir el dret de la població a un habitatge, i molt manco dels col·lectius en situació de vulnerabilitat social. No pretén ampliar el parc públic d'habitatges, ni regular els preus dels lloguers, ni limitar l'especulació immobiliària. En l'actualitat les úniques polítiques que aplicarà seran la imposició de multes als que no tenen un habitatge i facilitar als sectors empresarials un major negoci immobiliari. Per tant, l'Ordenança vulnera el dret a l'habitatge. L'articulat ignora les obligacions de les administracions en aquesta matèria i criminalitza la pobresa. S'ha de recordar que l'article 47 de la Constitució estableix el dret a un habitatge digne i adequat, i obliga els poders públics a promoure la seva garantia. A més, el Tribunal Constitucional (STC 152/1988, STC 16/2004) diu que les polítiques públiques han de garantir l'accés a un habitatge adequat abans de limitar l'ús de l'espai públic per part de les persones en situació de vulnerabilitat o d'exclusió social. L'ordenança va en sentit contrari, atemptant contra els

drets humans i contra la legalitat. De fet, penalitzar la pernoctació i l'ús de caravanes contradiu l'ordenament jurídic i vulnera els compromisos internacionals d'Espanya, com el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de l'ONU.

Com ja s'ha citat anteriorment, les dificultats d'accés a un habitatge per part de gran part de la població generen una desigualtat creixent. I l'Ajuntament de Palma ha de treballar per garantir aquest dret fonamental, i no criminalitzar ni perseguir les víctimes d'aquesta situació crítica.

En definitiva, el text vulnera el dret a l'habitatge en sancionar les persones que viuen en caravanes o que dormen a la via pública, quan no hi ha alternatives residencials. Aquest fet contradiu tant la Constitució com la jurisprudència del Tribunal Constitucional.

Més vulnerabilitat per a les persones que exerceixen la prostitució

L'ordenança prohibeix sol·licitar serveis sexuals retribuïts a l'espai públic. Això obligarà a amagar aquestes pràctiques, i forçarà les persones que exerceixen la prostitució a treballar en clubs o en espais tancats, llocs on precisament les màfies i l'explotació sexual són més presents. Per tant, prohibir aquesta possibilitat incrementa la inseguretat que pateix aquest col·lectiu. Una realitat de la qual les ONGs que treballen amb el sector han alertat en reiterades ocasions. La invisibilitat de la prostitució situa les dones que l'exerceixen en una major vulnerabilitat. Instam a l'Ajuntament a realitzar una correcta identificació de la problemàtica social per tal de desenvolupar polítiques i estratègies adequades.

Contradiu declaracions com Ciutat amiga de la Infància

L'ordenança prohibeix jugar a pilota o a monopati a l'espai públic, en lloc de fomentar que els carrers i les places siguin llocs de lleure i d'esbarjo per a infants i grans. Palma té una gran mancança d'aquests espais. Actualment són necessaris més espais per a vianants, més equipaments esportius, més zones verdes, més espais de joc i d'esbarjo a l'aire lliure. L'Ajuntament no ha de sancionar aquestes activitats lúdiques i esportives, sinó facilitar més llocs per a la seva pràctica.

A més, Palma ha estat declarada Ciutat Amiga de la Infància. L'ordenança contradiu aquesta declaració i atempta contra els Drets de l'Infant. En concret atempta contra l'article 31 de la Convenció dels Drets dels Infants, que expressa "el dret de l'infant al descans i l'esbarjo, al joc i a les activitats recreatives pròpies de la seva edat i a participar lliurement en la vida cultural i en les arts".

Mitjançant el Decret AJT 202013241 de 31 d'agost de 2020, publicat en el Butlletí Oficial de les Illes Balears núm. 157, de 10 de setembre de 2020, es va aprovar el decret que conté la "Instrucció que ordena i regula les activitats dels artistes de carrer en zones de domini públic municipal d'aquest ajuntament als carrers del centre de la ciutat i la platja de Palma". D'ençà de la seva aprovació no s'ha generat cap situació de conflicte. Ans al contrari, l'equilibri entre l'activitat artística, la convivència veïnal i l'activitat econòmica de la ciutat ha estat pacífic per a totes les parts.

Tot i això, l'ordenança prohibeix tot un seguit de recursos i de conductes dels artistes de carrer, atacant la llibertat d'expressió, la cultura popular i el foment de la cultura al carrer. Aquest text, desproveirà la ciutat de Palma del seu encant cultural durant tot l'any, i afectarà també de forma especialment negativa el turisme. Si el problema són els renous i les aglomeracions, ja existeix una Ordenança de Contaminació Acústica. Si el problema són l'ordenació de l'activitat a la via pública, ja existeix l'Ordenança d'Ocupació de la Via Pública. Tot això, a més de la normativa específica d'artistes esmentada anteriorment.

Aquesta duplicitat i contradicció normatives generen inseguretats jurídica i social, a més de limitacions desproporcionades i arbitràries. Per una altra banda, la Constitució espanyola obliga a que la normativa sigui clara, evitant normes contradictòries, al mateix temps que protegeix en el seu article 20 la llibertat d'expressió, tal com s'ha apuntat anteriorment. A l'article 44 de la mateixa Constitució es determina la promoció i el dret a la cultura. Així mateix, la UNESCO adverteix que la restricció arbitrària de la cultura a l'espai públic vulnera els drets culturals i de llibertat d'expressió, i reforça d'aquesta manera el posicionament constitucional.

És a dir, que l'ordenança incompleix, també en aquest cas, la Constitució i les directrius de l'ONU, en vulnerar tant el dret a la cultura de la ciutadania com el dret a la llibertat artística. La normativa que ara es tramita pretén interposar sancions, confiscació d'instruments i de material de treball o artístic, i la retirada de permisos, tot amb una finalitat repressiva i desincentivadora de realitzar a l'espai públics activitats basades en l'exercici de la llibertat d'expressió i/o artístic-creativa. La censura és una pràctica a extingir, i aquesta ordenança la normalitza i la institucionalitza.

Per tot això, **sol·licitam a l'equip de govern la paralització del tràmit d'aprovació i la retirada de la totalitat de l'Ordenança Municipal per al Foment de la Convivència Cívica a Palma** a causa de la seva vulneració de drets democràtics fonamentals, dels seus atacs a col·lectius en situació de vulnerabilitat social i de la seva alta dosi de moralitat.

Al mateix temps sol·licitam **posar en marxa mecanismes reals i eficients per afavorir i fomentar la convivència i la cohesió social**, apostant per la mediació social dels conflictes entre ciutadans i

MÉS PER PALMA

col·lectius socials, però sempre de la mà de les entitats i associacions que ja treballen en tots els àmbits socials implicats i que, per tant, coneixen molt bé les problemàtiques socials i poden fer les propostes més adients.

Palma, 24 de març de 2025

Neus Truyol Caimari
Portaveu de MÉS per Palma
Ajuntament de Palma